

Wycinankowy szzał

Kurpie zachwycają i inspirują. O propagowanie ich kultury dba również artystka z miejscowości Zalas (powiat ostrołęcki) Anna Ceberek.

Przed nami Wielkanoc – czas, kiedy dom przygotowujemy do wiosennego sezonu, tworząc świąteczny klimat. Wnętrze dekorujemy różnymi ozdobami inspirowanymi naturą lub tradycją. Wysyłamy kartki z życzeniami, zastanawiamy się nad zdobieniem pisanek. Dla twórców takich jak Pani, to chyba czas wytężonej pracy.

Przygotowania do Wielkanocy spędzają mi sen z powiek. Mam wtedy sporo zajęć, ale nie martwię się tym, bo bardzo lubię wykonywać swoją pracę. Promowanie kultury kurpiowskiej przyczynia się do zwiększonego zainteresowania rękodzielni, a z tym wiąże się również wzrost popytu na takie dzieła. Wiosenne ozdoby często zaczynam tworzyć, kiedy śnieg jest jeszcze za oknem. Bywają dni, że budzę się z zapalem przed godz. 7, siadam przy biurku, włączam muzykę i wykonuję swoje dzieła. W ostatnich latach oferuję wszystkim zainteresowanym głównie wycinankowe kartki z życzeniami, palmy wielkocne oraz stroiki na świąteczny stół. Różnorakie formy, a także wielobarwność tworzonych prac sprawiają, że człowiek cieszy się całym sobą, a dusza śpiewa.

Jest Pani młodą osobą. Niektórych może dziwić, że zajmuje się Pani tradycyjnymi wycinankami. Skąd zainteresowanie kulturą kurpiowską?

Wychowałam się w kurpiowskiej rodzinie w Zalasiu, gdzie tradycje i obyczaje towarzyszyły mi od dziecięcych lat. Już jako 5-letnia dziewczynka dumnie chodziłam w stroju kurpiowskim i brałam udział w uroczystościach kościelnych. Wnikliwe zainteresowanie kulturą kurpiowską, które później przerodziło się w pasję, zaszczerpiła we mnie ciocia – wybitna twórczyni ludowa – Czesława Lewandowska. Jako uczennica szkoły podstawowej i gimnazjum byłam członkinią zespołu folklorystycznego „Jegodecki”, który prezentował folklor Kurpiów w wielu miastach Polski, m.in. Warszawie, Olsztynie czy Mikołajkach. Sztuki wycinankarstwa nauczyłam się sama, podpatrując starsze koleżanki w szkole. Pierwsze wycinanki tworzyłam w czasach przedszkolnych, zaś technikę tę opanowałam w wieku 12 lat. Wyróżnienie, jakie otrzymałam w 2001 r. w konkursie „Wycinanka kurpiowska Puszczy Białej i Zielonej”, zmotywowało mnie do dalszego rozwoju w tej dziedzinie.

Co szczególnie inspiruje Panią w tej sztuce?

Inspirację do tworzenia wycinanek czerpię z otaczających przedmiotów, książek oraz opowieści swojej babci Zosi. Lubię słuchać historii wsi, które dotyczą czasów XX w. To wszystko pobudza moją wyobraźnię, sprawia, że wykorzystując nożyczki i papier, potrafię stworzyć zachwycające wycinanki. Natchnienie odnajduję również w stanach emocjonalnych, które towarzyszą mi każdego dnia. Tworząc wycinanki, kieruję się też okolicznościowymi wydarzeniami. Na przykład w tym roku w okresie walentynkowym wykonałam ponad 50 wycinankowych serduszek, a moja kolekcja wielkanocnych kartek sięga już ponad 60 sztuk. Lubię swoimi pracami obdarowywać znajomych – widząc ich radość i zadowolenie, mam jeszcze większą chęć tworzenia. Realizuję również zamówienia na wycinanki z motywem ślubnego jubileuszu, urodzinowe, imieninowe lub będące pamiątką jakiegoś ważnego wydarzenia. Często podejmuję wyzwania znajomych, którzy zadają pytanie: „Aniu, a czy dałoby się zrobić...?” Jestem dumna z tego, że urodziłam się na Kurpiach i szczęśliwa, że zostałam obdarzona takim talentem.

Głównymi tematami większości wycinanek ludowych są drzewa, ludzie i zwierzęta. Dlaczego?

Tematy wycinanek wyrażają emocje. Od zarania dziejów swoje obserwacje i postrzeganie świata człowiek podświadomie przenosi na obraz. Podobnie jest z wycinankami. Wszelkie zwierzęta oraz postacie na nich pokazane pochodzą ze świata, który otaczał człowieka uprawiającego rolę. Wnioskuje, że drzewo, które stanowi podstawę wycinanek postrzegane było jako obiekt dający ochronę i spokój przed niebezpieczeństwem. Drzewo w leluji to również symbol życia, nadziei i wiary w lepsze jutro. Koguta, który dość często pojawia się w tematyce wycinanek, można interpretować jako moc odrodzenia, twórczości, płodności czy też mądrości.

Które dzieła najbardziej lubi Pani wykonywać? Które z nich są dla Pani wyjątkowe?

Najbardziej upodobałam sobie wycinanki kurpiowskie z jedną osią symetrii – tzw. leluje, okrągłe, składane na wiele części gwiazdy, firanki, wycinanki zwane las, oraz swobodne kogutki i inne zwierzęta. Lubię

także przekraczać tradycyjne ramy i tworzyć nowoczesniejsze formy, np. w kształcie serca. Czas, jaki poświęcam na wykonanie jednej pracy uzależniony jest w szczególności od rozmiaru i poziomu trudności. Najmniejsza „gwiazda”, jaką wykonywałam, miała 5 cm średnicy, zaś największa (na zamówienie klientów ze Stanów Zjednoczonych) – 45 cm. Do wycinania używam w szczególności papierów błyszczących oraz kredowych, które sprawiają, że dana praca prezentuje się zachwycająco. Kiedy skupiam się na wycinaniu poszczególnych elementów, czas się dla mnie zatrzymuje, otaczający świat schodzi na drugi plan – jestem tylko ja, papier i nożyczki. Chwile pracy twórczej pozwalają mi w pełni zrelaksować się oraz wyciszyć. Zawsze najbardziej lubię moment rozkładania wycinanki i podziwiania powstałego dzieła. Mimo że opanowałam kilka wzorów, za każdym razem tworzę inną, niepowtarzalną pracę. W moim dorobku jest kilkadziesiąt dyplomów i wyróżnień. Wysoki poziom artystyczny wykonywanych prac pozwolił mi uzyskiwać wysokie miejsca w konkursach rękodzieła, m.in.: „Rękodzieło Wsi Kurpiowskiej” w Myszyńcu przy „Miodobraniu Kurpiowskim” bądź z okazji Dnia Kurpiowskiego w Zespole Szkół w Lipnikach. Moje wycinanki zdobiły sale podczas lokalnych imprez oraz były prezentowane na wystawach. Za pielęgnowanie tradycji kurpiowskiej i bardzo dobre wyniki w nauce w 2002 r. uzyskałam trzecie miejsce w konkursie „Super Puszczak”, zorganizowany przez wojewodę Leszka Mizielińskiego. Oczywiście potrafię również „wyczarować” kwiaty z bibuły, tworzyć palmy kurpiowskie oraz nowoczesne kompozycje, próbowałam także robić kierce. Mam też dyplom za wielokrotne uczestniczenie w konkursach „Palma Kurpiowska”, organizowanych w Łysych.

Gdzie prezentuje Pani swoje dzieła?

Moją twórczość można obejrzeć w internecie, m.in. na stronie Grupy „Radosna Twórczość”¹, „Kurpiowski Park Kulturowy”² oraz Facebooku³. Ekspozycję wycinanek prezentowałam też na wystawach, np. zorganizowanych w bibliotekach pedagogicznych w Ostrołęce i Przasnyszu. Aby przekazać swoje umiejętności innym, uczę dzieci i młodzież rękodzieła kurpiowskiego podczas warsztatów i spotkań. Zależy mi, aby sztuka tworzenia wycinanek i innych tradycyjnych wyrobów przetrwała oraz była promowana w kolejnych pokoleniach.

Rozmawiała Małgorzata Wielechowska

¹ www.radosna-tworczosc.cba.pl.

² www.kurpiowskipark.pl.

³ Profil o nazwie „Anki Wycinanki”.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Materiał informacyjny opracowany w Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego i współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

